

รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก
ACTIVITIES MODEL BASED ON PLACE-BASED EDUCATION THROUGH ENGLISH LEARNING
ACTIVITIES TO ENHANCE SENSE OF PLACE FOR SECONDARY STUDENTS
IN NAKHON NAYOK PROVINCE

ปิยะดา จุลวรรณ

Piyada Junwanna

สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Department of Psychology, Phranakhon Rajabhat University

ปิยลักษณ์ อัครรัตน์

Piyalak Akkratana

สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Department of Early Childhood Education, Phranakhon Rajabhat University

อัจฉรวรรณ จันทร์เพ็ญศรี

Atcharawan Chanpensri

สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Department of Psychology, Phranakhon Rajabhat University

อดิเทพ ณ พัทลุง

Aditep Na Pattalung

สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Department of Physical Education, Phranakhon Rajabhat University

Email: Junwanna.Piyada@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 18 สิงหาคม 2564

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 10 พฤศจิกายน 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 5 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับมัธยมปลาย โรงเรียนนครนายกวิทยาคม จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ แบบวัดความรู้ แบบวัดคุณลักษณะการมีสำนึกรักพื้นที่ และแบบประเมินรูปแบบกิจกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ ประกอบด้วย 5 กิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้พื้นที่เป็นฐาน 2) ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีค่าเฉลี่ย ด้านความรู้ ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และการมีสำนึกรักพื้นที่จังหวัดนครนายกสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: แนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน, กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ, สำนึกรักพื้นที่

Abstract

The research aimed to 1) develop activities model based on place-based education through english learning activities to enhance sense of place 2) apply and evaluate activities model based on place-based education through english learning activities to enhance sense of place. The samples in this research were 40 secondary students of Nakhonnayok Wittayakom School. The research instrument was activities model based on place-based education through english learning activities to enhance sense of place, knowledge test, communication skill test and sense of place evaluation. The obtained data was analyzed in terms of percentage, standard deviation and t-test.

The result showed that 1) the activities model based on place-based education through english learning activities to enhance sense of place comprised 5 activities based on place-based education. 2) after experiment, the scores of knowledge, communicative skill and sense of place who participated activities were significantly higher at the level of .05

Keywords: Place-Based Education, English Learning Activities, Enhance Sense of Place

1. บทนำ

จังหวัดนครนายกได้นำทิศทางการพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) โดยการสังเคราะห์จากการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของจังหวัดและนำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ วิเคราะห์และสรุป สภาวะแวดล้อมของจังหวัดและมีการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดนครนายก "นครนายกเมืองน่าอยู่" เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งศักยภาพของจังหวัดนครนายก (แผนพัฒนาจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2561 - 2564 : สำนักงานจังหวัดนครนายก)

เมื่อพิจารณาการพัฒนาจังหวัดนครนายกให้เป็น “เมืองน่าอยู่” ในมิติของการพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาคนในท้องถิ่นโดยการพิจารณาถึงองค์ประกอบที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนพื้นที่จังหวัดนครนายกกับการประกอบอาชีพในจังหวัดนครนายก ซึ่งมีข้อมูลแสดงให้เห็นว่าประชาชนในจังหวัดนครนายกมีการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ซึ่งหากมีการพัฒนาโดยองค์รวมแล้วนั้นการพัฒนาคนในท้องถิ่น การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ควรจะมีทิศทางแบบบูรณาการในขณะเดียวกันปัจจัยที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ สร้างจิตสำนึก การเห็นคุณค่า และความสำคัญของท้องถิ่นเพื่อให้เกิดพฤติกรรมและแนวปฏิบัติที่นำไปสู่การพัฒนาในระยะยาว รูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมถูกนำมาพิจารณาในหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้โดยมีปลายทางให้เห็นสำนึกรักพื้นที่ ได้แก่ การศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน (Sobel, 2013)

การศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน (Place-Based Education) เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาสาระการเรียนรู้กับบริบทที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของผู้เรียน โดยการเรียนรู้จะมีความเกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นจริงและการได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากชั้นเรียนไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของผู้เรียนที่มีความสัมพันธ์กับพื้นที่นั้นๆ (Sobel, 2013) เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนทำความเข้าใจถึงบริบทที่เกิดขึ้นในพื้นที่และนำมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทั้งผู้เรียนและพื้นที่ (Gruenwald, 2003) หลักสำคัญในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน คือ ให้ความสำคัญกับสภาพจริงที่เป็นบริบทที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดหลักสูตรการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในพื้นที่ มีการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติโดยมีการใช้ทรัพยากรในพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ จะทำให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าและเห็นความสำคัญของพื้นที่

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบกิจกรรมผ่านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเนื่องจากเห็นว่าผู้เรียนจะสามารถนำองค์ความรู้และทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ปรับใช้ต่อยอดในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ โดยการวิจัยมุ่งเน้นอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ทั้งนี้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางถึงความสำคัญของการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยกล่าวว่าที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาอังกฤษ ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆแสวงหาความรู้ประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นรวมทั้งมีความรู้ในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นรวมทั้งประชาคมโลกและยังสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไปยังสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ โดยการเรียนภาษาอังกฤษมีสาระสำคัญซึ่งครอบคลุมถึงภาษาเพื่อการสื่อสารภาษาและวัฒนธรรมภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ)

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีการวิจัย

การทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก โดยผู้วิจัยดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการทดลอง ทำการประเมินก่อนการทดลอง โดยการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน ทำแบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติ และแบบประเมินทั้ง 6 ชุด ได้แก่ แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับจังหวัดนครนายก แบบทดสอบการสื่อสารเกี่ยวกับจังหวัดนครนายก แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะในจังหวัดนครนายก แบบวัดทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาขยะในจังหวัดนครนายก แบบวัดทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก และแบบประเมินการมีส่วนร่วมแห่งความเป็นเจ้าของพื้นที่จังหวัดนครนายก แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เข้าร่วมกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างสำนึกรักพื้นที่ จังหวัดนครนายก ในปีการศึกษา 2563 ตามกรอบกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ขั้นหลังการทดลอง ทำการประเมินหลังการเข้าร่วมกิจกรรม โดยการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ทำแบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติ และแบบประเมินทั้ง 6 ชุด แล้วนำคะแนนหลังการทดลอง (posttest) มาวิเคราะห์

ขั้นที่ 4 นำคะแนนจากการทำแบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติ และแบบประเมินทั้ง 6 ชุด ที่ได้จากการทดสอบทั้งสองครั้งมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test และ t-test แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

6. ผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบรูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก ทั้ง 5 หน่วยกิจกรรม ที่พัฒนาขึ้นโดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านเป็นผู้ประเมินโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มาวิเคราะห์โดยค่าดัชนีความสอดคล้องไม่น้อยกว่า 0.5

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 คะแนนความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง

คะแนน	(n)	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนการทดลอง	40	30.65	2.17		
หลังการทดลอง	40	35.30	1.38	21.481	0.000*

*p < 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่าหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ในจังหวัดนครนายกมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนา สามารถเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก

ตารางที่ 2 คะแนนการสื่อสารภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง

คะแนน	(n)	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนการทดลอง	40	13.20	1.01		
หลังการทดลอง	40	16.85	1.40	21.959	0.000*

*p < 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่าหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการสื่อสารภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนา สามารถพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก

ตารางที่ 3 คะแนนความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะในจังหวัดนครนายก ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง

คะแนน	(n)	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนการทดลอง	40	5.70	1.30		
หลังการทดลอง	40	7.25	1.12	15.353	0.000*

*p < 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่าหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะในจังหวัดนครนายกมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนา สามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะในจังหวัดนครนายก

ตารางที่ 4 คะแนนทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาขยะในจังหวัดนครนายก ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง

คะแนน	(n)	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนการทดลอง	40	3.25	.630		
หลังการทดลอง	40	4.13	.563	15.523	0.000*

*p < 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่าหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาขยะ ในจังหวัดนครนายก มากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนา สามารถส่งเสริมทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาขยะในจังหวัดนครนายก

ตารางที่ 5 คะแนนทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง

คะแนน	(n)	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนการทดลอง	40	3.31	.655		
หลังการทดลอง	40	4.42	.500	10.356	0.000*

*p < 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่าหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก

ตารางที่ 6 คะแนนการมีสำนึกแห่งความเป็นเจ้าของพื้นที่จังหวัดนครนายก ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง

คะแนน	(n)	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนการทดลอง	40	3.09	.590		
หลังการทดลอง	40	3.67	.655	5.387	0.000*

*p < 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่าหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีสำนึกแห่งความเป็นเจ้าของพื้นที่จังหวัดนครนายก มากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาสามารถส่งเสริมการมีสำนึกแห่งความเป็นเจ้าของพื้นที่จังหวัดนครนายก

7. อภิปรายผล

1, รูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ โดยใช้รูปแบบการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นรูปแบบกิจกรรมเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน กล่าวคือผู้วิจัยได้ศึกษารอบลำดับขั้นตอนในการพัฒนากิจกรรมของ Brookfield (2004) ซึ่งเน้นถึงความสัมพันธ์กันในแต่ละขั้นตอน โดยเริ่มจากหาความต้องการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์และบริบทเดิมของผู้เรียนเพื่อให้มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริง การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยยึดหลักในการสร้างวัตถุประสงค์จากการใช้แนวความคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด การพัฒนากิจกรรมทั้งในชั้นเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง นำไปสู่ขั้นตอนของการประสานงานเพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการเตรียมสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นตอนการวัดผลสัมฤทธิ์เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ครบทุกองค์ประกอบ

โดยรูปแบบกิจกรรมที่สร้างขึ้นสามารถอภิปรายแยกตามองค์ประกอบของกิจกรรม ได้ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ โดยยึดหลักในการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องเป็นประชากรจังหวัดนครนายก ซึ่งการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพหากมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการค้นคืนกับบริบทพื้นที่ที่ทำการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Sobel (2013) ที่กล่าวว่ารูปแบบกิจกรรม จะสนองต่อความต้องการ ความสนใจและประยุกต์ใช้แก้ปัญหาให้แก่บุคคลที่เป็นประชากรของพื้นที่นั้น กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม รูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ ที่พัฒนาขึ้นได้กำหนด

1.2 กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นนักเรียนระดับมัธยมที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด ได้แก่ เป็นประชากรจังหวัดนครนายก โดยรับสมัครกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับ Brookfield (1996) ที่กล่าวว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้ตามความสนใจและความจำเป็นในการเรียนรู้และ Knapp (2001) ที่กล่าวว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประชากรในพื้นที่ จะสามารถกำหนดเป้าหมายและเข้าร่วมกิจกรรมตามที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

1.3 เนื้อหาสาระ รูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ ได้แบ่งเนื้อหาสาระการเรียนรู้เป็น 5 หน่วย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายก กิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก ปัญหาขยะในจังหวัดนครนายก และการส่งเสริมสำนึกรักพื้นที่จังหวัดนครนายก ความต้องการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นผู้เรียนที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรม เป็นไปตามที่ Knapp (2004) กล่าวว่าเนื้อหาสาระและกิจกรรมในการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัด ความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตและนำการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์และหากพิจารณาความสอดคล้องกับหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว นับว่ากิจกรรมการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อหาสาระที่เหมาะสม เนื่องจากส่งเสริมด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในแต่ละหน่วยกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับอาชญาญา รัตนอุบล (2560) ที่กล่าวว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดรูปแบบกิจกรรม ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้มีความชัดเจน โดยคำนึงถึงปัญหาความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตรงตามปัญหาและความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรมและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

1.4 กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ประยุกต์ใช้แนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน โดยรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินการตามกรอบการเรียนรู้ทั้งนอกสถานที่ และการเรียนรู้ด้วยตนเองในพื้นที่ โดยมีแนวคิดที่นำมาสู่กิจกรรม ได้แก่ การเห็นคุณค่าและตระหนักในความสำคัญของพื้นที่ การทำให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในพื้นที่ การเชื่อมโยงปรากฏการณ์ในพื้นที่กับกิจกรรมการเรียนรู้ และการใช้ทรัพยากรในพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ จากการประยุกต์ใช้แนวคิดดังกล่าว สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีความสอดคล้องต่อเนื่องกันทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ ที่พัฒนาขึ้นประยุกต์ใช้แนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่จังหวัดนครนายก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้พื้นที่เป็นฐานโดยที่มีการออกแบบกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสม

1.5 วิทยากร รูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ วิทยากรในการดำเนินกิจกรรมเป็นผู้ที่เป็นบุคคลในพื้นที่จังหวัดนครนายก ตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานซึ่งใช้ทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ (Sobel, 2013) เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาการท่องเที่ยวหรือปัญหาสิ่งแวดล้อมในจังหวัดนครนายก ซึ่งวิทยากรที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้มีความสำคัญในการพัฒนากิจกรรมการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Knapp (2004) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนในประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้สอนว่าจะมีการเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม การสอนจะเป็นการดำเนินกระบวนการซึ่งต้องจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.6 การวัดและประเมินผล การประเมินผลการเรียนรู้ยึดหลักการตามวัตถุประสงค์ รูปแบบในการวัดประเมินผลทางการศึกษาในกิจกรรมการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีหลายรูปแบบ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การวัดประเมินทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ การมีความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ทศนคติความผูกพันในพื้นที่และสำนึกรักพื้นที่ โดยในการวิจัยได้ใช้แบบทดสอบความรู้

เกี่ยวกับจังหวัดนครนายก แบบทดสอบการสื่อสารเกี่ยวกับจังหวัดนครนายก แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับปัญหาขยะในจังหวัดนครนายก แบบวัดทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาขยะในจังหวัดนครนายก แบบวัดทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกและแบบประเมินการมีสำนึกแห่งความเป็นเจ้าของพื้นที่จังหวัดนครนายก สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผลตามแนวทางการเรียนรู้แบบใช้พื้นที่เป็นฐาน (Gruenwald, 2003; Power, 2004; Smith, 2002; Sobel, 2005, p.81; Woodhouse & Knapp, 2004)

1.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการนำรูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ จังหวัดนครนายก ที่ได้พัฒนาขึ้นไปใช้ พบว่ารูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมสำนึกรักพื้นที่จังหวัดนครนายกได้ และสามารถสร้างความตระหนักต่อการมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ปัญหาขยะในจังหวัดนครนายกได้ทุกมิติ ซึ่งเป็นไปตามที่ Gruenewald (2003); Smith (2002); Woodhouse & Knapp (2004) กล่าวว่าการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การเตรียมความพร้อมสำหรับการนำความรู้ไปใช้ ผู้เรียนจะประยุกต์ใช้ประสบการณ์ของตนเองที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในพื้นที่ที่ตนอาศัย

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้

1.1 จากการอภิปรายกลุ่มผู้วิจัยพบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมแม้จะมีการเข้ากิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ทุกกิจกรรมครบถ้วนทุกครั้ง แต่ผู้วิจัยพบปัญหาเกี่ยวกับเวลาร่วมกิจกรรมซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมบังคับของโรงเรียนเนื่องจากเป็นช่วงเปิดภาคการศึกษา

1.2 การนำกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงระยะเวลาในการจัดกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ควรพิจารณาถึงองค์ประกอบภายในที่ส่งผลต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมิติอื่นของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่จังหวัดนครนายก ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและการตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการต่อยอดไปยังการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้หลากหลายรายวิชาในหลักสูตรเพื่อให้เกิดหลักสูตรตามแนวทางการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานโดยแท้จริง

บรรณานุกรม

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551). **โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

อาชัญญา รัตนอุบล. (2550). **การเรียนรู้และการพัฒนาของผู้ใหญ่.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนา นวัตกรรมตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานจังหวัดนครนายก (2561). **แผนพัฒนาจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2561-2564.** นครนายก: สำนักงาน จังหวัดนครนายก.

- Brookfield, S.D. (1996). **Understanding and Facilitating Adult Learning**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Brookfield, S.D. (2004). **Developing Critical Thinkers**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Brookfield, S.D. (2004). **The Skillful Teacher**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Gruenwald, D.A. (2003). **The best of both World : Acritical Pedagogy of place**. Educational Researcher.
- Knapp, C.E. (2001). **Select Place Based Curricular Program**. Threshold in Education.
- Knapp, C.E., & Woodhouse, J.L. (2004). **Place - Based Pedagogy: Experiential Learning for Culturally and Ecologically sustainable community**. Glasgow: Scotland.
- Powers, A.L. (2004). **An evaluation of four place-based education programs**. Journal of Environmental education.
- Smith, G.A. (2002). **Place-Based Education: Learning to be where we are**. Phi Delta Kapp.
- Sobel, D. (2005). **Children special place: Exploring the role of fort, dens, and bush house in middle childhood**. Tucson: Arizona.
- Sobel, D. (2013). **Place-Based education Connecting classroom & communities**. USA: The Orion Society.